

ימי החנוכה תשפה - להאיר אור או לסלק חושך?

1. **שבת כא,ב:** תנו רבנן: מצות חנוכה נר איש וביתו, והמהדרין נר לכל אחד ואחד, והמהדרין מן המהדרין – בית שמאי אומרים: יום ראשון מדליק שמונה, מכאן ואילך פוחת והולך. ובית הלל אומרים: יום ראשון מדליק אחת ומכאן ואילך מוסיף והולך ... פליגי בה תרי אמוראי ... חד אמר: טעמא דבית שמאי כנגד ימים הנכנסין (ימים העתידיים לבוא בחנוכה ולכן ביום הראשון מדליק שמונה ואחר כך פוחת והולך). וטעמא דבית הלל כנגד ימים היוצאין. וחד אמר טעמא דבית שמאי כנגד פרי החג (קרבת חג הסוכות מתחילים בהקרבת יג פרים ופוחתים מדי יום עד שביום האחרון מקריבים ז' פרים). וטעמא דבית הלל דמעלין בקדש ואין מורידין (כמו שלומדים מפסוק לגבי סידור לחם הפנים ביום השבת בבית המקדש: הכהן היה נכנס עם הלחמים החדשים ומניחם על שולחן **שיש** או **כסף** (כדעות שונות במנחות צט) ואחר כך מוציא את הלחמים הישנים מהשולחן ומניחם על שולחן **זהב**).

שבלי הלקט חנוכה קפה: מצאתי בטעמי רבי יהודה החסיד, טעמייהו דבית שמאי דאמרי פוחת והולך כנגד פרי החג, שכן מצאנו רמז לחנוכה אחרי סוכות (ומשמע שחנוכה דומה לסוכות). בפרשת המועדות דפרשת אמור, לאחר פרשת חג הסוכות נאמר 'ויקחו אליך שמן זית זך', רמז לנרות חנוכה.

רוקח חנוכה סימן רכה: בפרשת המועדות דאמור אל הכוהנים (מונה את כל מועדי השנה לפי סדר), מתחיל שבת ורגלים ופסח ועצרת ויום הכיפורים וסוכות, ואחר כך סומך את 'ויקחו אליך שמן זית זך' כתיב למאור, שהוא רמז לחנוכה שבא אחרי סוכות, ובפסוק אומר 'להעלות נר ... יערוך את הנרות', ללמד שמתחיל עם נר אחד ואחר כך נרות.

פני יהושע ד"ה פליגי בה: אכתי בעיקר הדבר צריך טעם, למה חילקו חכמים בין הפרקים ולא השוו מידותיהם שידליקו **בכל הלילות בשווה** – או אחד אחד או שמונה שמונה? ומה ענין הדלקת הנרות שהוא משום פירסום הנס לפרי החג שהוא גזירת המקום? **מהרש"א:** יש לעיין דודאי לא חולקים בית שמאי על הכלל דמעלין בקודש, שנלמד מלחם הפנים.

2. **פני יהושע:** כנגד הימים היוצאין, שהרי בהתווסף הימים היה הנס יותר, שהיה דולק והולך כל אותן הימים, משום הכי ראוי להרבות בנרות כפי מספר אותן הימים. וטעמא דמאן דאמר פוחת והולך כנגד ימים הנכנסין ... שכן עיקר הנס לא נעשה אלא בכך, שבליילה ראשונה לא הורק ממנו אלא חלק שמינית ומזה נתמלאו כל נרות המנורה וכיון שנשארו שבעה חלקים, כאילו עדיין בכך היה ניכר ונרגש שיאריך זמן הנס עוד שבעה ימים ולכן ראוי להדליק שמנה. משא"כ בלילה שניה ... שנשאר עדיין ששה חלקים מלבד אותו הלילה מש"ה ראוי להדליק שבעה ... והפך בכל יום היה מתמעט והולך.

3. **אגרות קודש הרבי מלובאוויטש א עמוד פ:** שיטות הלל ושמאי נתבאר בשבת לא (לגבי הגר) ששמאי לחומרא והלל לקולא. לכן מי שהיצר הרע טימא את מקדשו ובא ליטור ולהיכנס תחת כנפי השכינה, לבית שמאי תחילת ועיקר העבודה הוא בסור מרע, וכשמתחיל בעבודה והרע בתקפו, נזקק ליגיעה גדולה ואור רב, אבל מיום ליום הרע פוחת והולך ואין צריך לאור גדול כמו ביום הראשון. וזה שהביאו בית שמאי ראייה לדבריהם מקרבנות פרי החג שהיו פוחתים והולכים, כיון שהקרבת ע' פרי החג היא כנגד שבעים אומות העולם, ובתחילת העבודה עמהם נזקקים לאור רב ואחר כך פוחת הרע וממלאים תפקידם הטוב בעולם. אבל בית הלל אומרים, שתחילת הכל צריך להיכנס תחת כנפי השכינה ויתחיל בעבודתו בעניינים של ועשה טוב ... ומצווה גוררת מצווה ומעלים בקודש שמעט מעט יוסיף אומץ להיות מוסיף והולך.

מכתב מהרבי מלובאוויטש חנוכה תשכ"א: ברצוני להוסיף נקודה אחת נוספת המופיעה בהדגשה גם בכתבי החסידות, והיא שבעת שמוכחים ילדים, על ההורה או המורה להיזהר שלא לעורר בילד תחושה של חוסר אונים או ייאוש חלילה; במילים אחרות, אסור שהילד יקבל רושם כאילו הוא עצמו אינו ראוי וכי הכול אבוד וכו' ולפיכך הוא יכול להמשיך לעשות ככל העולה על רוחו. להיפך, יש לעודד את ההרגשה של הילד שהוא מסוגל להתגבר על הקשיים העומדים בפניו בעזרת כוח רצון ונחישות.